

**ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΕΡΕΤΡΙΑΣ
«Μικρασιατική Καταστροφή - 100 χρόνια μετά»**

Με λίγα λόγια

Εμείς, οι μαθητές της Α΄ τάξης του Γυμνασίου Ερέτριας με συνεχή έναυσμα από τη Λογοτεχνία, τους συγγραφείς και τους ποιητές ιχνηλατούμε γεγονότα και θύμησες που σχετίζονται με τη *Μικρασιατική καταστροφή και τους πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία που φτάνουν στην Ελλάδα μετά από αυτήν*. Βέβαια, εστιάζουμε *στους πρόσφυγες από την Προικόνησο ή νήσο του Μαρμαρά, που εγκατασταίνονται στην Ερέτρια και τις γειτονικές της περιοχές. Η πίστη αυτών στο Θεό και ο πολιτισμός που φέρνουν μαζί τους, η αντιμετώπισή τους από τους γηγενείς και η τελική τους ενσωμάτωση* αποτελούν για εμάς πηγή έμπνευσης και καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Μελετούμε Γεώργιο Δροσίνη (1859-1951)...

τον ποιητή των «Θαλασσινών τραγουδιών» και της «Ανθισμένης αμυγδαλιάς», το θρησκευόμενο που επισκέπτεται την εκκλησία των προσφύγων στα Νέα Παλάτια Ωρωπού και συμβάλλει στη συντήρηση των εικόνων της.

Και να το έναυσμά μας για μελέτη... η ομιλία της ΗΡΩΣ ΚΟΚΚΕΒΗ

«Στον Ωρωπό βρήκαν καταφύγιο και μερικοί Έλληνες της Μικράς Ασίας. Κατατρεγμένοι, ξεριζωμένοι, με λιγοστά υλικά αγαθά ο καθένας, γεμάτοι, όμως, πίστη, κουράγιο και ελπίδα, ξανάρχισαν να κτίζουν τη ζωή τους στη μητέρα Ελλάδα.

Το πρώτο που σκέφτονταν όλοι όπου κι αν εγκατασταίνονταν, ήταν να κτίσουν μια εκκλησία. Την έστηναν, την στόλιζαν με ιερατικά σκεύη που έφερναν από την μακρινή πατρίδα, γιατί προτιμούσαν να αφήσουν δικά τους αγαθά, πίσω στην Ασία, παρά να αφήσουν στους Τούρκους, εικόνες και αγιοπότητα. Έτσι και στον Ωρωπό απέκτησαν την δική τους Εκκλησία !

Ο Γ. Δροσίνης πήγαινε συχνά στον Ωρωπό. Από το ημερολόγιο του παίρνουμε το παρακάτω κείμενο.

«Ο αδελφός μου κι εγώ, μια Κυριακή, πήγαμε να δούμε την εκκλησία στα Νέα Παλάτια. Την είχαν στολίσει με τα εικονίσματα, τους πολυελέους και τα καντήλια όσα πρόφτασαν να φέρουν από τη ρημαγμένη πατρίδα. Βρήκαμε δύο επιτρόπους της εκκλησίας που μας εξήγησαν κάθε τι αξιόλογο. Μας έδειξαν και μία ξεχωριστή εικόνα που τα μάτια μου δεν πίστευαν πως ήταν από χέρι Ορθόδοξου Αγιογράφου: η Παρθένος κρατούσε το Χριστό σαν μικρό αδελφάκι της.

— «Γιατί δεν κάνετε μια κορνίζα αντάξια της»; Ρώτησα τον ιερωμένο.

— «Πού τα χρήματα για μια τέτοια πολυτέλεια. Απάντησε.

Την ημέρα του Πάσχα ο Επίτροπος είρθε να μας ευχηθή στη «Γαλήνη» κρατούσε την εικόνα. Καλύτερα να την πάρετε και να της ταιριάσετε μια κορνίζα της εκλογής σας...

Ακουμπήσαμε την εικόνα στο τζάκι και της ανάψαμε ένα πρόχειρο καντήλι ως την Τρίτη το πρωί που την έφερα στην Αθήνα με το αυτοκίνητο, κρατώντας την όρθια στα γόνατά μου. Το άλλο πρωί εδοκίμασα να την απαλλάξω από την άθλια κορνίζα και τότε παρατήρησα πως ήτο τόσο σαρακοφαγωμένο το ξύλο που σκορπούσε σε σκόνη κίτρινη σαν θειάφι. Επεριμάζεψα τα αποκόμματά της και τη σκόνη της και τα έκαψα όλα στη θερμάστρα. Επαράγγειλα μια χρυσήπλατειά κορνίζα στα μέτρα της και την παρέδωσα στους Επιτρόπους. Την ίδια μέρα έλαβα από την κοινότητα συγκινητικό ευχαριστήριο»

Ξεκινάμε με τη Μικρασιατική καταστροφή...

Ο όρος **Μικρασιατική Καταστροφή** είναι όρος που υιοθετείται από την ελληνική ιστοριογραφία για να περιγράψει τα αποτελέσματα της Μικρασιατικής Εκστρατείας στην Ελλάδα και στον ελληνισμό γενικότερα.

Συγκεκριμένα αναφέρεται στο τέλος του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1919-22, τη φυγή από την Τουρκία της ελληνικής διοίκησης, που εγκατασταίνεται στα δυτικά μικρασιατικά παράλια, κατά τη Συνθήκη των Σεβρών, όπως και τη σχεδόν άτακτη υποχώρηση του ελληνικού στρατού μετά την κατάρρευση του μετώπου και τη γενικευμένη πλέον εκδίωξη και εξόντωση μεγάλου μέρους του ελληνικού και χριστιανικού πληθυσμού της Μικράς Ασίας.

Ο πλήρης απολογισμός της καταστροφής αυτής που συντελείται ιστορικά σε δύο περιόδους, 1914 μέχρι 1918 και 1920 μέχρι 1924 είναι πράγματι πολύ δύσκολος. Οι αρπαγές και οι λεηλασίες σπιτιών και περιουσιών, το γκρέμισμα σχολείων και ναών, ο ευτελισμός κάθε ανθρώπινης αξιοπρέπειας με βασανισμούς αιχμαλώτων, ακρωτηριασμούς και βιασμούς, η ηθική οδύνη εξαιτίας του τρόμου και της απειλής του θανάτου, τα "τάγματα εργασίας", οι απαγχονισμοί, τα δημόσια λυντσαρίσματα, καθώς και οι εκτελέσεις με αποφάσεις των τουρκικών Δικαστηρίων της Ανεξαρτησίας δεν έχουν μέχρι σήμερα ερευνηθεί πλήρως.

Συνολικά, πάντως, η Μικρασιατική εκστρατεία έχει ως αποτέλεσμα πάνω από 25.000 νεκρούς και τραυματίες στρατιώτες από ελληνικής πλευράς. Επίσης, πάνω από 1.500.000 Έλληνες εγκαταλείπουν τις εστίες των προγόνων τους, έρχονται πρόσφυγες στην χρεοκοπημένη Ελλάδα και αφήνουν πίσω τους πάνω από 600.000 νεκρούς. Οι πρόσφυγες αυτοί, ξεριζωμένοι από τον τόπο τους χρειάζονται τουλάχιστον **μια γενιά** ώσπου να μπορούν και πάλι να δημιουργούν σπίτια, νέους δεσμούς και επιρροή, μέχρι την τελική τους ενσωμάτωση στη σημερινή Ελλάδα.

Επιμέλεια : Μπασινά Ιωάννα (A3)

Πηγή: wikipedia

Συνεχίζουμε με τη δική μας καλλιτεχνική δημιουργία...

ΜΕ ΜΑΤΙΑ ΒΟΥΡΚΩΜΕΝΑ

Με μάτια βουρκωμένα φεύγουνε για τα ξένα.....

Σφιχτά κρατούνε τις εικόνες και κάνουνε την προσευχή τους
να είναι η Παναγιά μαζί τους!

Τα κειμήλια παίρνουνε στα χέρια για να μην πάνε όλα χαμένα
να σώσουν θέλουνε ό,τι μπορούνε
απ' τον τόπο τους που ίσως ποτέ δεν ξαναδούνε!

Τζαβάρας Μάριος (A3)

Νικολέτα Δεληγιάννη (B1)

Μαριλένη Θεοδωρακη (B1)

ΙΩΝΙΑ

Των Ελλήνων οι προγόνι με δυνατά τα πλοία
ταξίδεψαν στα πελάγη και έφτασαν στην Ιωνία
Έκτισαν εκεί πόλεις ξακουστές και στον κόσμο θαυμαστές
με πολιτισμό λαμπρό και σε όλους μας γνωστό
Δεληγιάννης Αντώνης(B1)

ΣΜΥΡΝΗ ΜΟΥ

Σμύρνη μου αγαπημένη,
ο Θεός έλειπε και το ξημέρωμα σε βρήκε καμένη.
Τα όμορφα αρχοντικά σου λαμπάδιασαν
και οι ψυχές των ανθρώπων σου άδειασαν.
Καπνός και στάχτη, φωνές και ουρλιαχτά
οι εφιάλτες ταξίδεψαν σε μάτια σφαλιστά.
Πόνος, παράπονο, θάνατος, δάκρυα, προσευχές
οι μνήμες δεν έσβησαν από αυτές τις τραγικές στιγμές.

Κοκκάλας Γιάννης (B2)

Ελίνα Βράκα (B1)

Οι καλλιτεχνικές μας δημιουργίες είναι πολλές και συνεχώς αυξάνονται. Συνεντεύξεις, επισκέψεις και συνεργασίες με άλλα σχολεία είναι στα άμεσα σχέδια μας. Όλα αυτά και άλλα πολλά θα χαρούμε να τα μοιραστούμε μαζί σας στα επόμενα τεύχη μας. Μπορείτε, επίσης, να μας ακούστε μας και στο ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ. Τέλος, ευχαριστούμε θερμά τους συμμαθητές μας της Β' τάξης του σχολείου μας για τη συνεργασία τους.

Η ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΕΡΕΤΡΙΑΣ

ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΕΡΕΤΡΙΑΣ
«Μικρασιατική Καταστροφή - 100 χρόνια μετά»

Συνεχίζοντας...

Στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α' γυμνασίου μελετάμε τα ποιήματα του **Γιάννη Ρίτσου** και του **Οδυσσέα Ελύτη** «Γζίτζικια στήσαν το χορό» και «Κάτω στις μαργαρίτες τ' αλωνάκι». Μελετάμε, όμως και άλλα ποιήματά τους. Το «**Εμβατήριο Του Ωκεανού**» και η «**Μικρή Πράσινη Θάλασσα**» είναι δύο από αυτά που τα διαβάζουμε και μας εντυπωσιάζουν. Μιλούν για την Ιωνία και τη Σμύρνη, για τον πολιτισμό τους και τις ομορφιές τους. Το μυαλό μας πηγαίνει και πάλι στη **Μικρασιατική καταστροφή** και στους κατατρεγμένους πρόσφυγες που έρχονται στην Ελλάδα με το όνειρο της γρήγορης επιστροφής και την ελπίδα μιας νέας αρχής.

Οδυσσέας Ελύτης (1911-1996)

Ο Οδυσσέας Ελύτης, είναι ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές, μέλος της λογοτεχνικής γενιάς του '30. Βραβεύτηκε το 1979 με το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Γιάννης Ρίτσος (1909-1990)

Ο Γιάννης Ρίτσος είναι κι αυτός ένας πολυγραφότατος, σπουδαίος Έλληνας ποιητής με διεθνή φήμη και ακτινοβολία.

Ραμαντανάκης Θανάσης (Α' Λυκείου)

Μικρή Πράσινη Θάλασσα

Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
 Πού θά 'θελα νά σέ υίοθετήσω
 Νά σέ στείλω σχολεῖο στήν **Ιωνία**
 Νά μάθεις μανταρίνι καί ἄμινθο
 Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
 Στό πυργάκι τοῦ φάρου τό καταμεσήμερο
 Νά γυρίσεις τόν ἥλιο καί ν' ἀκούσεις
 Πῶς ἡ μοίρα ξεγίνεται καί πῶς
 Ἀπό λόφο σέ λόφο συνεννοῦνται
 Ἀκόμα οἱ μακρινοί μας συγγενεῖς
 Πού κρατοῦν τόν ἀέρα σάν ἀγάλματα
 Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
 Μέ τόν ἄσπρο γιακά καί τήν κορδέλα
 Νά μπείς ἀπ' τό παράθυρο στή **Σμύρνη**
 Νά μοῦ ἀντιγράψεις τίς ἀντιφεγγιές στήν ὄροφή
 Ἀπό τά Κυριελέησον καί τά Δόξα Σοι.

Εμβατήριο Του Ωκεανού

...Έξω στο λιακωτό σιμά στη θάλασσα
 το βραδινό τραπέζι μας λιτό.
 Μούσκευε στο κρασί ψωμί σταρένιο ἡ Ἄνοιξη
 και το φεγγάρι μυστικά ζωγράφιζε
 στα ελληνικά χωμάτινα λαγήνια
 σκηνές από την Τροία.

Το ἔξερές πως θα φύγουμε μητέρα
 κι αλάτιζες το δείπνο μας με δάκρυ
 σκυφτή και λυπημένη κάτω απ' τ' ἄστρα...

Πηγή: Φωτόδεντρο -Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα

**«Ίσως εκεί που κάποιος αντιστέκεται χωρίς ελπίδα,
 ίσως εκεί να αρχίζει η ανθρώπινη ιστορία,
 που λέμε, κι η ομορφιά του ανθρώπου».**

Γιάννης Ρίτσος

Μανούσου Νεφέλη (B2)

Αποκατάσταση και ενσωμάτωση των προσφύγων στη νέα πατρίδα...

1.500.000 πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία έρχονται στην Ελλάδα. Η ελληνική κυβέρνηση με τη βοήθεια της Κοινωνίας των Εθνών αναλαμβάνει την περίθαλψη και τη αποκατάστασή τους. Για την επιτυχία της αποστολής λαμβάνει υπόψη τις εξής παραμέτρους:

Τη διάκριση σε «αστούς» και «αγρότες». Υπάρχει μέριμνα ώστε οι πρόσφυγες να απασχολούνται με εργασία ίδια ή συναφή με αυτή που είχαν στην πατρίδα τους. **Τον τόπο προέλευσης.** Η ΕΑΠ επιδιώκει ώστε οι πρόσφυγες που προέρχονται από τον ίδιο οικισμό ή έστω την ευρύτερη περιοχή του να εγκατασταίνονται μαζί στο ελληνικό έδαφος. Σ' αυτό εν μέρει οφείλονται και τα τοπωνύμια Νέα Σμύρνη, Νέα Φιλαδέλφεια, Νέα Μουδανιά, Νέα Ιωνία κ.ά.

Βέβαια, η εγκατάσταση των προσφύγων δεν γίνεται πάντοτε σύμφωνα με την παραπάνω λογική. Η κινητικότητα των προσφύγων είναι μεγάλη, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια. Οι πρόσφυγες γυρίζουν από περιοχή σε περιοχή προκειμένου να βρουν το μέρος με τις καλύτερες συνθήκες για εγκατάσταση.

Η προσωρινή στέγαση Μικρασιατών προσφύγων γίνεται καταρχήν σε γήπεδα, θέατρα, αυλές εκκλησιών, δημόσια κτήρια, παράγκες, σκηνές, καθώς και σε χαμόσπιτα και καλύβες που βρίσκονται σε εγκαταλελειμμένα χωριά, δημιουργώντας οικισμούς αμιγώς προσφυγικούς. Οι συνθήκες διαβίωσης είναι άθλιες και μεταδίδονται εύκολα επιδημικές ασθένειες (εξανθηματικός τύφος, γρίπη, ελονοσία, φυματίωση, ευλογιά), παρούσες ήδη στην Ελλάδα και πριν την άφιξη των προσφύγων. Φαίνεται λογικό, λοιπόν, το γεγονός ότι δίνεται προτεραιότητα στην διατροφή που αντιμετωπίζεται με την οργάνωση συσσιτίων και την παροχή τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης, όπως και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Με το πέρασμα, όμως, των χρόνων οι πρόσφυγες, αντιμετωπίζοντας τους γηγενείς, στέκονται στα πόδια τους, προοδεύουν και ευημερούν. Η ενσωμάτωση αυτών στη νέα πατρίδα συντελεί θετικά στην οικονομική, κοινωνική, πολιτική και πολιτιστική ζωή της. Εύστοχα, λοιπόν, μπορούμε να πούμε πως η προσφορά τους στη διαμόρφωση της σημερινής ελληνικής ταυτότητας είναι μεγάλη.

Επιμέλεια : Μπασινά Ιωάννα (Α3)

Πηγή: Φωτόδεντρο

Συνεχίζουμε με τις παρουσιάσεις μας...

Σε επίπεδο σχολείων παρουσιάζουμε τις εργασίες μας στα γυμνάσια του Βασιλικού και της Νέας Λαμψάκου

και θέτουμε τις βάσεις για περαιτέρω επικοινωνία...

...είναι ωραίο το σχολείο μας να είναι «ανοιχτό» στην τοπική κοινωνία και στην υπόλοιπη εκπαιδευτική κοινότητα!

Οι ετοιμασίες μας πριν τις επισκέψεις μας είναι η δημιουργία των φυλλαδίων μας, σελιδοδείκτες και εικόνες της Παναγιάς Παραβουσιώτισσας που προσφέρονται ως αναμνηστικά στους μαθητές και εκπαιδευτικούς των συγκεκριμένων σχολείων. Σημειώνουμε πως προηγείται συνδιδασκαλία στο δικό μας χώρο με τη φυσικό του γυμνασίου του Βασιλικού κ. Μπενέτου Βίκου όπου συζητάμε μαζί της για τα αρνητικά του πόλεμου και υμνούμε την ειρήνη.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΠΟΙΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Στη Μικρασιατική καταστροφή ήρθαν
οι πρόσφυγες στην ελληνική γη
(γυμνάσιο Ερέτριας)

με την Παναγιά την Παραβουσιώτισσα μαζί
αφήνοντας καμένη την πατρίδα τους εκεί
(γυμνάσιο Βασιλικού)

ευπρόσδεκτοι, όμως, δεν έγιναν από την πρώτη τη στιγμή
μνήμη που τους πονά ακόμη πολύ!
(γυμνάσιο Νέας Λαμψάκου)

Από την ομάδα των «Ξεναγών» συμμετέχουν στις παρουσιάσεις οι: Γουρνή Ελπίδα, Καλαβρής Δημήτρης, Κιάκη Σεραφίνα, Πούλου Κωνσταντίνα. Ευχαριστούμε πολύ τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στη δράση μας, κ. Μπενέτου Βίκου (γυμνάσιο Βασιλικού), κ. Φραγκομανώλη Μαρία (γυμνάσιο Ν. Λαμψάκου) και τους διευθυντές των σχολείων τους, κ. Τριανταφύλλου Τριαντάφυλλο και κ. Παναγιωτοπούλου Φωτεινή. Επίσης, τον υποδιευθυντή του σχολείου μας κ. Σκούρα Θανάση για την πολύτιμη βοήθειά του.

Η ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΕΡΕΤΡΙΑΣ

ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΕΡΕΤΡΙΑΣ
«Μικρασιατική Καταστροφή - 100 χρόνια μετά»

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Οι μαθητές της Α' γυμνασίου στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας μελετούν «*Τα Φαντάσματα*» της *Μαρίας Ιορδανίδου*. Στη συνέχεια διαβάζουν αποσπάσματα από το βιβλίο της «*Λωξάντρα*». Από αυτά *κατανοούν για τη ζωή στη Μικρά Ασία πριν τη μεγάλη καταστροφή του 1922, τον πλούτο των μικρασιατών σε υλικά αγαθά και στην καρδιά, τον τρόπο που βιώνουν τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά, τα ήθη και τα έθιμά τους.*

Μαρία Κριεζή-Ιορδανίδου(1897-1989)

Η Μαρία Κριεζή-Ιορδανίδου ήταν Ελληνίδα πεζογράφος. Στα έργα της υπάρχει αμεσότητα, απλό ύφος, ζωντανοί διάλογοι και νοσταλγική διάθεση. Έγινε γνωστή στο λογοτεχνικό χώρο με το έργο *Λωξάντρα*, που έγραψε σε ηλικία 65 χρονών, το 1962 και γνώρισε πολλές επανεκδόσεις. Η *Λωξάντρα* περιγράφει με μεγάλη ζωντάνια και χιούμορ τα έθιμα και τη ζωή των Ελλήνων της Πόλης και βασίζεται στις αναμνήσεις της Ιορδανίδου πριν από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Είναι ουσιαστικά η ιστορία της γιαγιάς της.

Πηγή: Βικιπαίδεια

Απόσπασμα από τη Λωξάντρα

Η μεγάλη πράσινη πήλινη σόμπα φλοκάριζε με δύναμη σαν μπήκαν στην τραπεζαρία. Μοσχοβολούσε η κάμαρα πεύκο και πρινάρι. Το τραπέζι ήταν στρωμένο φαρδύ-πλατύ σ' όλο το μάκρος της κάμαρας και το κάτασπρο λινό τραπεζομάντηλο δε φαίνονταν απ' τους πολλούς μεζέδες.

Το καρυδένιο μπουφεδάκι, που σαν λεπτοκόκαλη γυναίκα δεν έδειχνε τον όγκο του, ήταν φορτωμένο με τ' αγιοβασιλιάτικα τα φρούτα : μήλα, αχλάδια, ρόδια, πορτοκάλια, καρύδια, φουντούκια, μύγδαλα, κάστανα, φιστίκια, σταφίδες, σύκα, χαρούπια και γλυκοσούτζουκο από χυμό σταφυλιών.

Σωστό κέρας της Αμαλθείας.

-Ευλόγησαν την βρώσιν και την πόσιν των δούλων σου ...

Με κατάνυξη κάθισαν όλοι γύρω στο τραπέζι και άρχισαν να δένουν στο λαιμό τους τις πετσέτες τους. Το φαγητό άρχισε αργά, ιεροτελεστικά και βαθυστόχαστα, με τις στερεότυπες ευχές και τα «γεια στα χέρια σου, Λωξάντρα μου».....

.... Εκείνη τη στιγμή μπήκε ο Ταρνανάς βαστώντας όσο μπορούσε πιο αψηλά τη μεγάλη πιατέλα με τη γαλοπούλα. Ακούστηκε μουγκρητό. Ήταν η Λουγγρού που προσπαθούσε να ξεκουμπώσει τη ζώνη της.

Έγινε σιωπή. Κόπηκε η γαλοπούλα και μοιράστηκε. Ο καθένας συγκεντρώθηκε στο πιάτο του. Ο Ταρνανάς ξετάπωσε ένα μπουκάλι γαλλικό κρασί και άρχισε να γεμίζει τα ποτήρια. Ο Κοτκοτίνος σηκώθηκε απάνω να κάνει πρόποση. Η Λουγγρού ξεκούμπωσε και το γιακά της. Το ρολόι του τοίχου χτύπησε τέσσερις.

Τρεις ώρες καθόνταν στο τραπέζι. Και βέβαια τρεις ώρες, ποιο ήταν το βιαστικό τους; Όλοι εκεί θα μνήσκαν. Δόξα τω Θεώ στρώματα δεν είχε το σπίτι; Για παπλώματα; Και εξακολουθούσε το φαγοπότι ως το τέλος. Και όταν πια τελείωσαν, πήρε η Λωξάντρα μια βούκα ψωμί, το έκοψε με το χέρι της στα τρία, και τίναξε τα κομμάτια πάνω στο τραπέζι.

- Αβράμ, Ισάκ και Ιακώβ, είπε, καλά τρία.

Και ύστερα ήρθε ένας-ένας να φιλήσει το χέρι της.

Μνήμες Χριστουγέννων (συνέντευξη από μικρασιάτη πρόσφυγα τρίτης γενιάς)

Δεν μπορώ να ξεχάσω τα Χριστούγεννα των παιδικών μου χρόνων!

Μυρωδιές και γλυκά, εκκλησία και κάλαντα, τραπέζια και τραγούδια, δώρα και ευχές...τι ευτυχία!

Από νωρίς άρχιζαν οι ετοιμασίες, καθαρίζαμε το σπίτι-εγώ και η αδελφή μου ξεσκονίζαμε και νομίζαμε πως κάνουμε κάτι...η μητέρα μου, όμως, το έκανε να λάμπει-το στολίζαμε γιορτινά, σπάζαμε και καθαρίζαμε μύγδαλα και καρύδια-καθήκον του πατέρα και δικό μου-παραγγέλναμε το χοιρινό και τα πουλερικά-γαλοπούλα και κοτόπουλο(εγώ δεν έτρωγα τη γαλοπούλα)-,ψωνίζαμε οικογενειακώς ό,τι χρειαζόταν για τα γλυκά και για το τραπέζι των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς.

Όταν φτιάχναμε τα γλυκά, γέμιζε το σπίτι γέλια και χαρά! Βασιλόπιτα από τη Γαλιμή με μύγδαλο, κανέλα και φτιαχτό φύλλο της μαμάς, μπακλαβάς με γαρύφαλλο στη μέση-η αδελφή μου το έβαζε-,κουραμπιέδες και φοινίκια.

Τις παραμονές των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Φώτων έλεγα τα κάλαντα από το πρωί μέχρι και το βράδυ. Δεν ήταν για τα χρήματα που μάζευα-τα ξόδευα όλα για δώρα των δικών μου-, ήταν για τις αλησμόνητες υπέροχες στιγμές που τότε ζούσα.

Ξημερώματα των Χριστουγέννων φοράγαμε τα καλά μας και πηγαίναμε στην εκκλησία. Όταν γυρνάγαμε στο σπίτι η μαμά μου τηγάνιζε χοιρινό κρέας για να φάμε!

Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς τρώγαμε αργά το βράδυ, περιμέναμε να αλλάξει η χρονιά, να φιληθούμε, να κοιμηθούμε και να ονειρευτούμε τα δώρα που θα μας φέρει ο Άγιος Βασίλης.

Το πρωί κάτω από το μαξιλάρι μου υπήρχε πάντα ένα κλαδί ελιάς, ένα μεγάλο βότσαλο από τη θάλασσα και ένα συμβολικό δώρο.

Τι άλλο να ζητούν οι γονείς για τα παιδιά τους εκτός από ειρήνη, υγεία και ταπεινότητα;

Ανήμερα την πρωτοχρονιά μαζεύομασταν όλοι, φίλοι και συγγενείς, γύρω από το γιορτινό τραπέζι που ετοίμαζε η μητέρα μου.

Πόσο όμορφη μου φαινόταν!...την καμάρωνα-το ίδιο και ο πατέρας μου... το ένιωθα-.

Τραγούδι, χορός και στο τέλος χαρτάκι. Έπαιζα και εγώ με τη μητέρα μου 21. Υπήρχαν φορές που με "έκλεβε"...δεν το καταλάβαινα και αυτή μου το μαρτυρούσε λέγοντας "μην έχεις εμπιστοσύνη σε κανέναν....ούτε στην ίδια σου τη μάνα".

(Ακόμη πληγώνομαι από ανθρώπους που εμπιστεύομαι...κάτι ήξερε η μάνα μου!)

Όταν έφτανε των Φώτων και έριχνε ο παπάς το Σταυρό στη θάλασσα μελαγχολούσα...

Ήμουν παιδί την άλλη μέρα θα πήγαινα σχολείο!

Δημιουργίες...

25 Δεκεμβρίου... Κάποιους μήνες πριν είδα το σπίτι μου να γίνεται στάχτες και την οικογένειά μου να....

Σήμερα όλοι γιορτάζουν τη γέννηση του Χριστού με τους δικούς τους ανθρώπους. Εγώ δεν έχω όρεξη για χαρές και γιορτές.

Πενθώ για αυτούς που έχασα. Πενθώ για την πόλη που έχασα. Πενθώ για τη ζωή που έχασα. Τρεις μέρες ήταν αρκετές να χαθούν ΟΛΑ!

Σιγοκλαιώ στην κρύα παράγκα...που είναι τα παιδιά μου; που είναι η γυναίκα μου; Το ίδιο αναρωτιούνται χιλιάδες Μικρασιάτες πρόσφυγες!

Πολλές φορές σκέφτομαι να δώσω τέλος στη ζωή μου...Τότε κοιτώ το εικονισματάκι της Παναγιάς- το μόνο που έφερα μαζί μου από τη Γαλιμή-

είναι σαν να μου μιλά. Υπάρχει ΕΛΠΙΔΑ!

Τσιούκας Χρήστος (B1)

ΤΟ ΠΑΝΙΝΟ ΑΡΚΟΥΔΑΚΙ

Ένα παιδί στο δρόμο ένα παιδί που κλαίει

τα πάντα έχει χάσει ο εχθρός όλα τα καίει.

Τώρα έχει μείνει μόνο με μόνη του συντροφιά

το πάνινο αρκουδάκι που κρατά σφιχτά.

Το αρκουδάκι έχει γεμίσει σκόνες και τα πόδια του παιδιού πληγές

πλέον έχουν μείνει μόνοι τυλιγμένοι από φωτιές

Ποιος θα τους βοηθήσει; Ποιος θα τους σώσει από το χαμό;

Ποιο παιδί αξίζει να ζει τον πόλεμο αυτό;

Καρλαγκίνη Ματίνα (B1)

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ.....Πόλεμος

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ.....Καταστροφή

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ..... Ατέλειωτη Πορεία

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ.....Νοσταλγία

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ.....Πόνος (Γυμνάσιο Γυμνό)

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ.....Φωτιά

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ.....Θάνατος

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ.....Μοναξιά

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ.....Μνήμες

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΕΙΝΑΙ.....Φόβος (Γυμνάσιο Ερέτριας)

Συνδιδασκαλίες και επισκέψεις...

Η κ. Πασχαλίδου Έλσα, πρόεδρος του Συλλόγου Γονέων και συγγραφέας, επισκέφθηκε το σχολείο μας και διάβασε ένα απόσπασμα από τη «Λωξάντρα» της Μαρίας Ιορδανίδου που αναφέρεται στα Χριστούγεννα!.

Η κ. Παρίση Σταυρούλα, μαθηματικός του σχολείου μας, μιλά στους μαθητές μας για τους φιλοσόφους της Ιωνίας.

Η κ. Σαραφοπούλου Μαρία, φιλόλογος του γυμνασίου αναφέρεται στην αξία της μάνας και εν όψει Χριστουγέννων στην Παναγία.

Ευχαριστούμε πολύ για τη συνεργασία την κ. Πασχαλίδου Έλσα, τις εκπαιδευτικούς, κ. Παρίση Σταυρούλα και κ. Σαραφοπούλου Μαρία, το Φυσικό του γυμνασίου Γυμνό, κ. Διαμαντάκη Νίκο και τους μαθητές του (της Α' γυμνασίου). Επίσης, τον κ. Θεοφάνους Απόστολο και την κ. Λάλου Ευαγγελία που μας εμπιστεύτηκαν τις αναμνήσεις και το φωτογραφικό υλικό τους πάνω στο οποίο στηρίχτηκαν τα ημερολόγια και οι χριστουγεννιάτικες κάρτες μας.

